

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutus kuntatalouteen – Jakoavaimen esittely

Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveysjohdon
tapaaminen 24.3.2017

Minna Punakallio

Pääekonomisti

Seuraa minua Twitterissä: @MinnaPunakallio

Maakuntaudistuksen vaikutus kuntatalou- teen riippuu tarkastelutasosta ja aikavälistä

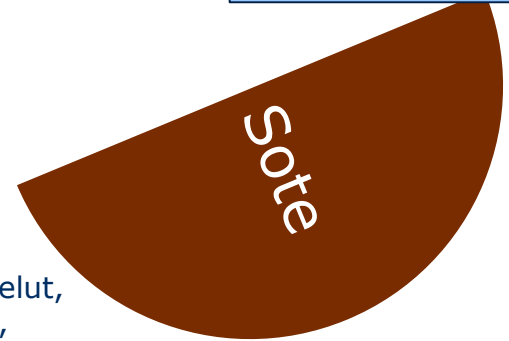
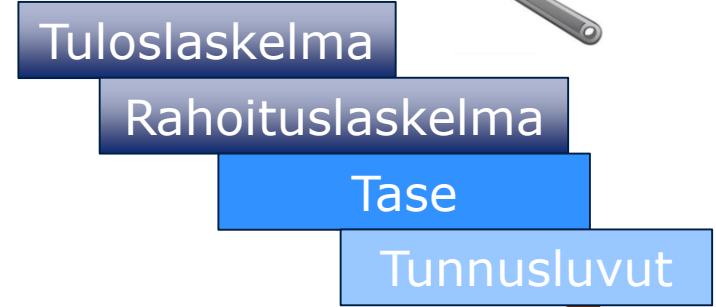
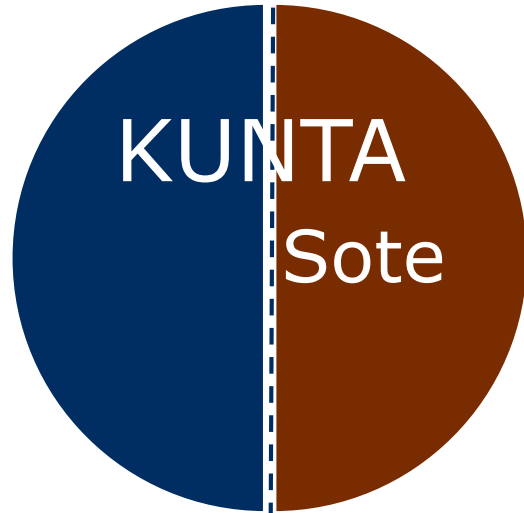
- Yleisperiaate: koko maan tasolla neutraali, kunnittain ei
- Vaikutuksia on kuvattu (v. 2017 tasolla)
  1. Valtiovarainministeriön siirtolaskelmalla
    1. Keskiössä kunnan talouden tasapainon (vuosikate suhteessa poistoihin)
  2. Kuntaliiton jakoavaimella
    1. Tilinpäätöstiedot ja niiden muuttuminen
  3. Konsulttien tekemillä laskelmilla
- Huom. Em. tarkastelut pureutuvat maakuntaudistuksen vaikutuksen kuvaamiseen -> todellista ennustetta sote-muutoksen sisältävästä kuntataloudesta 2019 ja siitä eteenpäin ei vielä ole tehty
  - » Tehdään kehysriihen yhteydessä, kunnittaiset laskelmat kesällä

2018

2019

2020

TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA

SIIRTYVÄT TEHTÄVÄT:

lastensuojelu, muut lasten ja perheiden palvelut, ikääntyneiden palvelut, vammaisten palvelut, kotihoito, päihdehuolto, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, ympäristöterveydenhuolto sekä palo ja pelastustoimi.

Yleiset periaatteet, jolla tehtävät/ kustannukset ja rahoitus siirretään

Miksi kunnan tasapaino muuttuu?

- Kunnista siirtyy eri määrä kustannuksia ja tuloja
- Maakuntiin **siirtyvät kustannukset** eroavat kunnittain
  - » Ääripäät Salla 5 507 €/as – Pornainen 2 266 €/as
  - » Huom. Kustannustiedonkeruu vuodelta 2016 kannattaa täyttää erityisellä huolella
  - » Myös talousarviotilastoilla 2017-2019 iso merkitys laskelmiin
- 500 milj. euron (2016 taso) leikkaus kuntien **yhteisöveron ryhmäosuuteen** vaihtelee kunnittain
- Maakuntiin siirtyvät **valtionosuudet vaihtelevat** kunnittain
- Kaikkien kuntien tuloveroja vähennetään 2019 lakiin kirjoitettu prosenttiluku, noin 12,5 %-yks., mutta verotettava tulo eroaa kunnittain
  - » Ääripäät Kauniainen 4 424 €/as – 1 264 €/as

→ Pysyväksi jäävä tasaus **+/-100 €/as** muutoksen perälautana

Jakoavain – työkalu maakuntaudistuksen talousvaikutuksista

- **Mitä?**

Tuloslaskelma – rahoituslaskelma – tase

€: Kunta 2015/2016 – siirtyvät erät = uusi kunta 2019

Infot eristä

- **Miksi?**

- <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/kuntatalous/budjetointi-taloussuunnittelu/kuntatalouden-2019-jakoavain/Sivut/default.aspx>

Valitse lähtötiedot:

Tiilinpäätös 2015

Valitse kunta:

Manner-Suomi

Asukasluku 31.12.2015:

5 458 325

Lähde: Tilastokeskus, VM ja Kuntaliitto

Vanha
kunta

TP2015

Siirtyvät

(2016 taso)

(Luvut 1000 euroina)

Uusi
kunta

2019

100 %

23 %

77 %

Toimintatuotot (sis. Sisäiset)

Vaihda lähtötiedot

13 384 655

3 137 240

10 247 415

siitä: Myyntituotot

siitä: Maksutuotot

siitä: Tuet ja avustukset

siitä: Muut toimintatuotot

Valmisteveraston muutos

Valmistus omaan käyttöön

100 %

49 %

51 %

Toimintakulut (sis. Sisäiset)

-42 054 817

-20 716 308

-21 338 509

siitä: Henkilöstökulut (summaa alla olevat)

siitä: Palkat ja palkkiot

siitä: Henkilösivukulut

siitä: Palvelujen ostot

siitä: Aineet, tarvikkeet, tavarat

siitä: Avustukset

siitä: Muut toimintakulut

100 %

61 %

39 %

TOIMINTAKATE

-28 670 162

-17 579 068

-11 091 094

100 %

54 %

46 %

Verotulot

21 662 871

11 765 189

9 897 682

Kuviot

Tuloslaskelma

Rahoituslaskelma

Tase

VMn tiedot(helmi17)

VMn tiedot(joulu2016)

+

Muutoksen aiheuttaja

Alueuudistuksen yhteydessä siirtyvät seuraavat tehtävät:

lastensuojelu (laitos, perhe ja avohuolto), muut lasten ja perheiden perusterveydenhuolto (avo ja vuodeosastohoito), erikoissairaanhoidon työmarkkinatuki) sekä koulukuraattori- ja -psykologitoiminta eivät

Sote- ja pelastustoimen sekä isäntäkunnan yhteistoiminnan toimet

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut poistuvat.

Siirtyvien tehtävien tuet ja avustukset poistuvat, poistuu esimerkiksi Jos kunnassa on keskitetty tilakeskus (esimerkiksi tilaliikelaitos)

INFOT

Sote- ja pelastustoimen sekä isäntäkunnan yhteistoiminnan toimet

Isäntäkunnalla vähenee oman tuotannon tai ostojen kulut, sopimukset

Sote- ja pelastustoimeen liittyvät palkat poistuvat, myös näiden ostot

Sote- ja pelastustoimeen liittyvät henkilösivukulut poistuvat, myös

Sote-palvelujen ja pelastustoimen ostot poistuvat, sote-kuntayhtymien

Solen ja pelastustoimen ostot poistuvat

Soleen liittyvät järjestöavustukset. Työmarkkinatuki pysyy kunnissa

Kunnan vuokraamien sote-/pelastustoimen tilojen vuokrat sekä k

Toimintakateen muutos on otettu suoraan VM:n laskelmista.

Huomioitavaa, että VM laskelmissa kyse maksuunpantavista verotulot laskelmien mukainen muutos laskettu niistä. Tästä syystä kunnissa

	100 %	54 %	46 %		
31				Huomioitavaa, että VM laskelmissa ja VM laskelmien mukainen muoto	
32	Verotulot	21 662 871	11 765 189	9 897 682	
33	siitä: Kunnan tulovero	18 443 219	11 265 189	7 178 030	-12.47 %-yksikköä (helmikuu 2017)
34	siitä: Osuus yhteisöveron tuotosta	1 638 497	500 000	1 138 497	Jos verotulot muuttuvat, on oletett siirtolaskelmista, ne eivät siis peru
35	siitä: Kiinteistövero ym.	1 581 155		1 581 155	Kiinteistöveroon ei uudistuksesta i
36		100 %	65 %	35 %	
37	Valtionosuudet	8 196 322	5 348 708	2 847 614	VM:n siirtolaskelmien pohjana on i
38	siitä: Kunnan peruspalvelujen valtionosuus				Joillain kunnilla siirtyvät valtionosu
39	siitä: Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				kunnilla siirtyvä valtionosuus on n
40	siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				johtosta. TA17 valtionosuudet on
41					Ei uudistuksesta aiheutuvia muut
42	Rahoitustuotot ja -kulut	340 731		340 731	
43	siitä: Korkotuotot	250 238		250 238	Shp:n peruspääoman korkotuotto
44	siitä: Muut rahoitustuotot	359 922		359 922	Siirtyneiltä sote-yhtiöiltä osakeom
45	siitä: Korkokulut	-193 799		-193 799	
46	siitä: Muut rahoituskulut	-75 630		-75 630	
47					Kiinteistöjen poistot näkyvät suurit
48	VUOSIKATE	1 529 762		1 994 933	omistukseen, joten niiden poistois
49		100 %	3 %	97 %	tehtäväluokituksen mukaiset poist
50	Poistot ja arvonalentumiset	-2 082 380	-70 250	-2 012 130	osaltaan pienentää siirtyvien poist
51	siitä: Suunnitelman mukaiset poistot				toimintakuluissa, muttei poistorivill
52	siitä: Arvonalentumiset				Tyhjilleen jäävä sote-/pelastustoin
53	Satunnaiset tuotot	-346 559		-346 559	
54					

Rahoituslaskelma ja tase

Kunnan rahoituslaskelma ja skenaario vuodesta 2019

Lähde: Tilastokeskus 4.11.2016 & 8.2.2017
(©) Suomen Kuntaliitto 2017

	Kunta yhteensä TP2015	siirtyvät	Kunta yhteensä 2019	Muutoksen aiheut
Manner-Suomi (Luvut 1000€), vaihtoehto tuloslaskelmasta				
sitä: Antolainasaamisten lisäykset	-512 465		-512 465	
sitä: Antolainasaamisten vähennykset	313 705		313 705	
Lainakannan muutokset	819 452		819 452	
sitä: Pitkäaikaisen lainojen lisäys	2 268 170		2 268 170	Postitusien toiminta
sitä: Pitkäaikaisen lainojen vähennys	-1 783 114		-1 783 114	
sitä: Lyhytaikaisen lainojen muutos	334 396		334 396	
Oman pääoman muutokset	-7 937		-7 937	
Muut maksovelvoitteen muutokset	91 431		91 431	
sitä: Toimeksiantojen verot ja pääomien muutos	-1 902		-1 902	Sole-työntekijien tulo
sitä: Vastito-omaisuuden muutos	13 571		13 571	Siirtyvien toimintojen
sitä: Saamisten muutos	89 249		89 249	
sitä: Korottomien velkojen muutos	-9 487		-9 487	Lainanhoitokate ke
Rahoituksen rahavirta	704 186		712 123	kun tuloslaskelma
				kun tuloslaskelma
Rahavarojen muutos	-1 244 387		-771 279	kun tuloslaskelma
				laskelma, ra
Lainanhoitokate	0,9		1,1	= (Vuositulot + Kä
Investointien tulorahoitus %	44,8		58,4	

Kunnan tase 31.12.2015

Lähde: Tilastokeskus 4.11.2015

(©) Suomen Kuntaliitto 2017

(luvut 1000€), vaihtoehto kuntas tuloslaskelmasta

VASTAAVAA:	Kunta 2015	Siirtyvät	Kunta 2019	
Manner-Suomi				
PYSYVÄT VASTAAVAT	47 635 049		47 635 049	
Aineettomat hyödykkeet	599 643		599 643	
Aineettomat oikeudet	81 295		81 295	Perustervey
Muut pitkävaikutteiset menot	508 932		508 932	
Ennakkomaksut	9 416		9 416	
Aineelliset hyödykkeet	30 789 415		30 789 415	
Maa- ja vesialueet	7 706 316		7 706 316	Lakisääteist
Rakennukset	13 264 680		13 264 680	Käyttötarkoi
Kirneat rakenteet ja laitteet	7 900 541		7 900 541	
Koneet ja kalusto	583 969		583 969	Perustervey

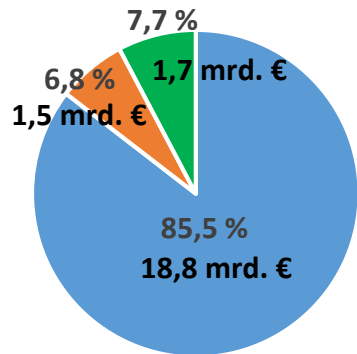
Myös tunnusluvut: Lainanhoitokate, investointien tulorahoitus-%, omavaraisuusaste, lainakanta, suhteellinen velkaantuneisuus

Mitä jakoavain kertoo?

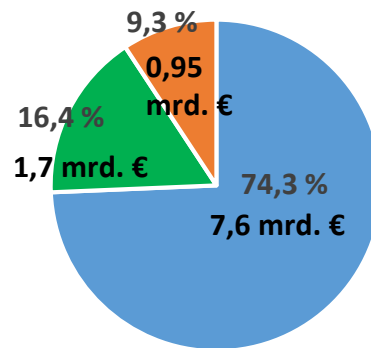
Kuntien verotulot 2016 vs. 2019

Kuntien verotulot 2016

■ Kunnallisvero ■ Yhteisövero ■ Kiinteistövero

Kuntien verotulorakenne 2019*

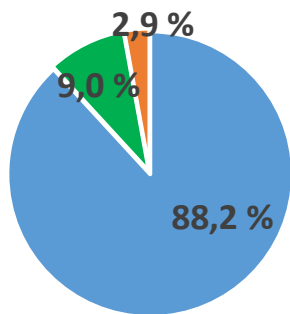

■ Kunnallisvero ■ Kiinteistövero ■ Yhteisövero

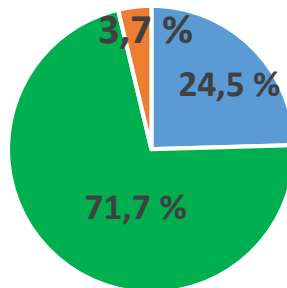
*perustuu VM:n alustaviin laskelmiin 1.12.2016, vuoden 2016 tasossa

Verotulorakenne 2019* eroaa kunnissa

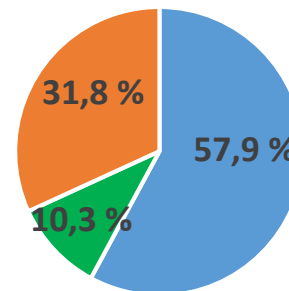
Kunnallisveron osuus suurin
Limingalla

Kiinteistöveron osuus suurin
Eurajoella

Yhteisöveron osuus suurin
Pyhäjärvellä

■ Kunnallisvero ■ Kiinteistövero ■ Yhteisövero

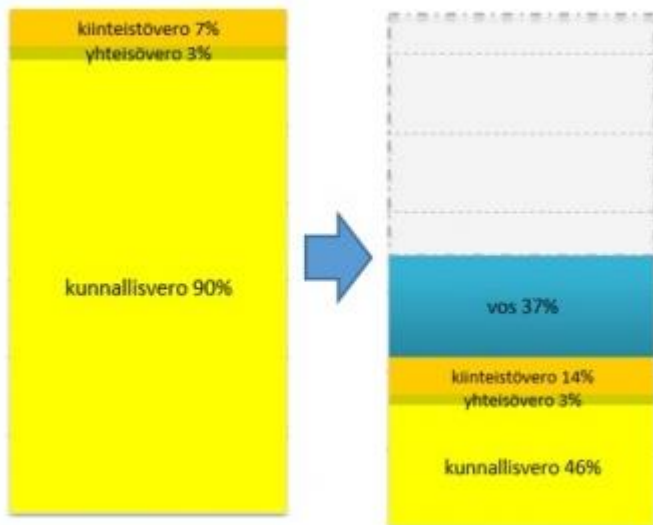
*perustuu VM:n alustaviin laskelmiin 1.12.2016, vuoden 2016 tasossa

Valtionosuuksien osuus kunnan kokonaistuloista muuttuu

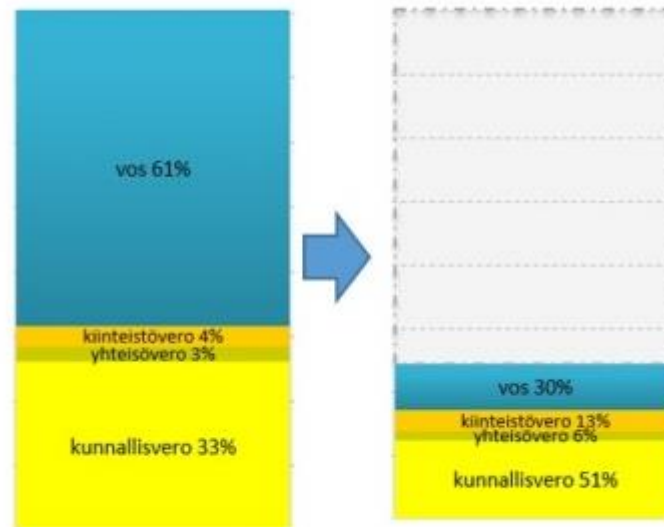
- Koko maan tasolla valtionosuuden osuus kunnan kokonaistuloista pienenee n. 20 % → 11 %, mikä on noin 3 mrd. euroa.
- Osassa kuntien valtionosuuden osuus kokonaistuloista kasvaa, osassa vähenee
- Pelkän valtionosuuseuromäärän tarkastelu voi johtaa vääriin päätelmiin, sillä uudistuksessa muutosta tarkastellaan tasapainotilalla ja sen muutoksella

Ääriesimerkit verorahoituksen muutoksista 2016 -> 2019

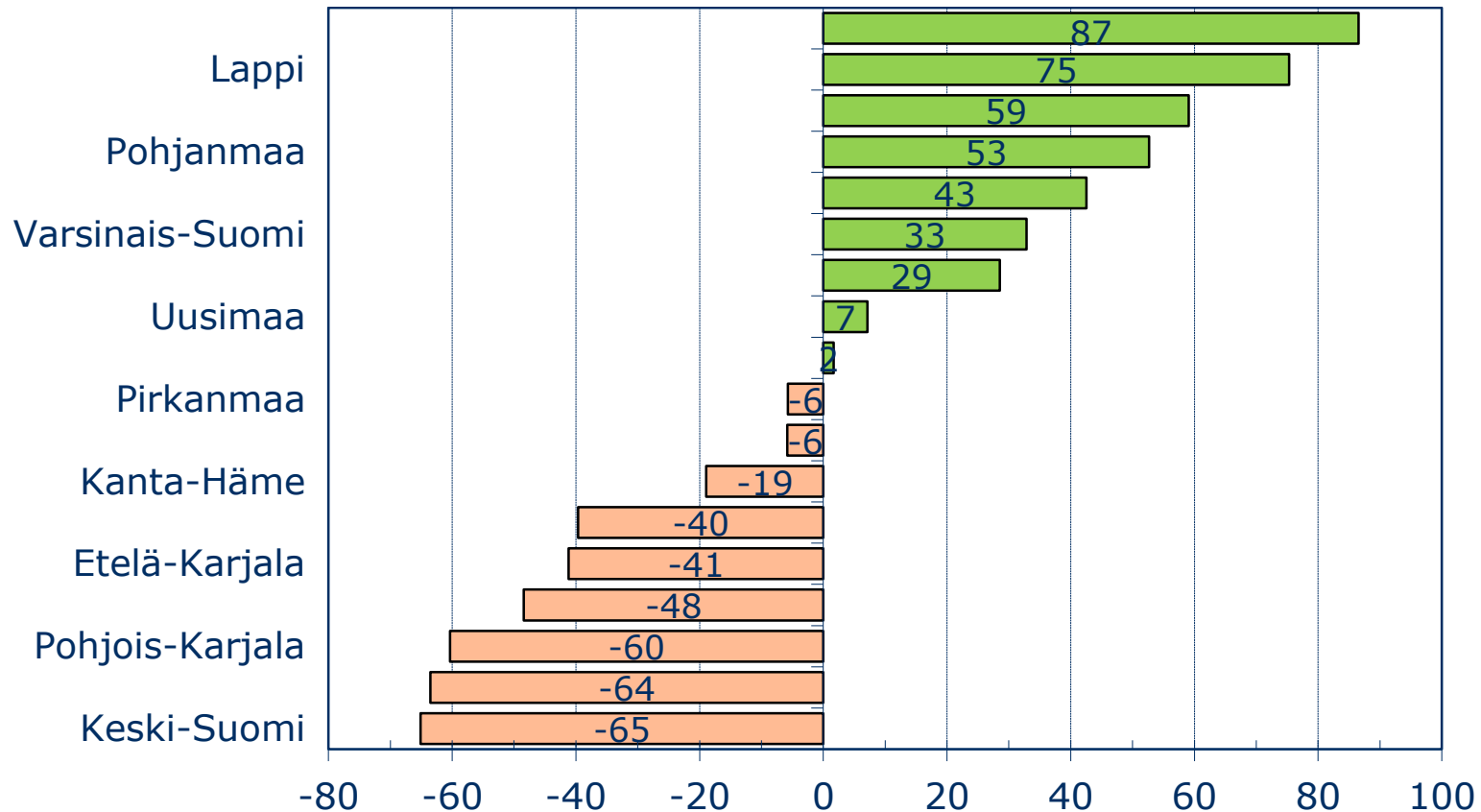
Kauniainen

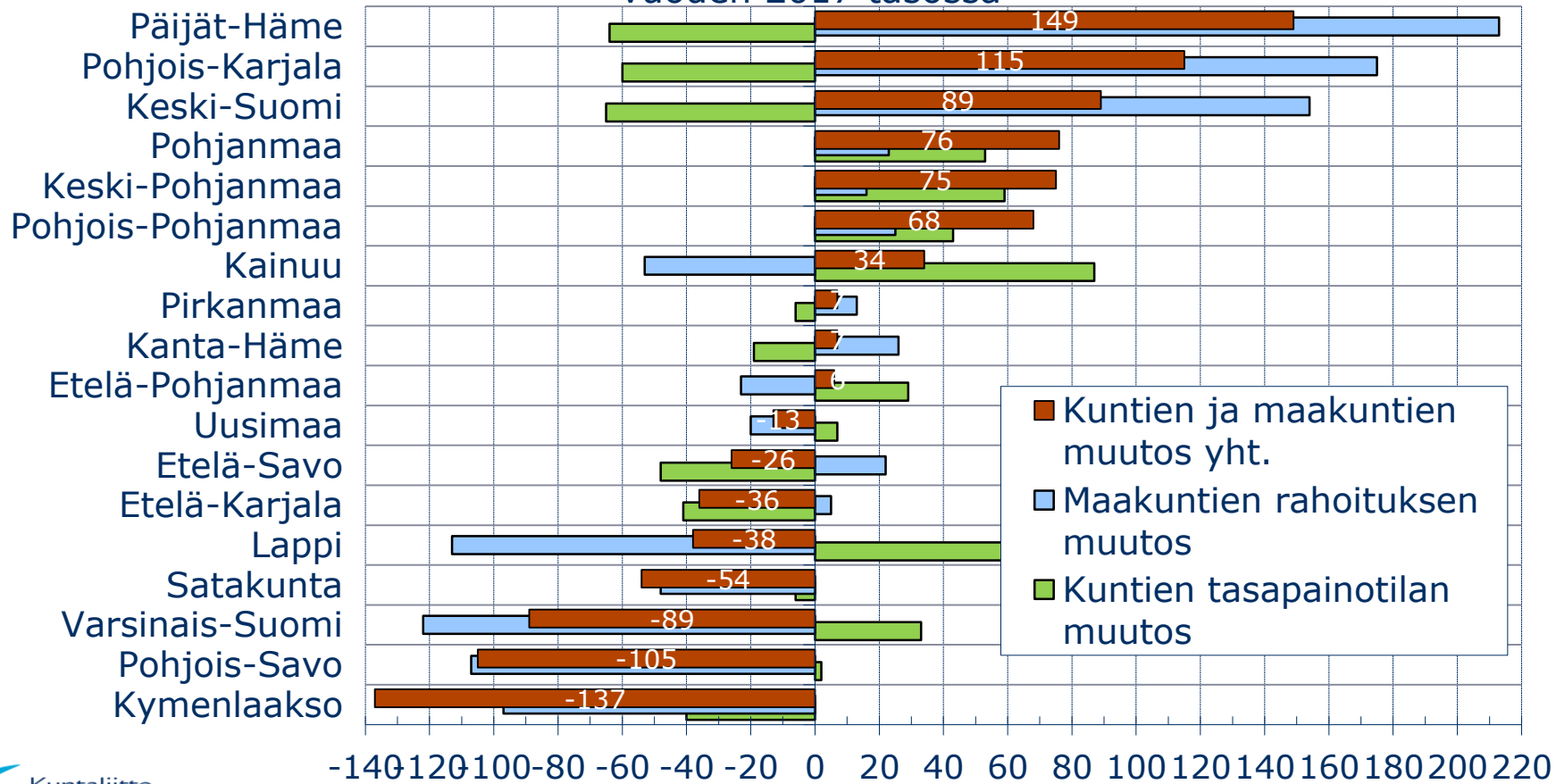
Räikkylä

Maakuntauudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa¹⁾

Maakuntien rahoituksen muutos sekä kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa

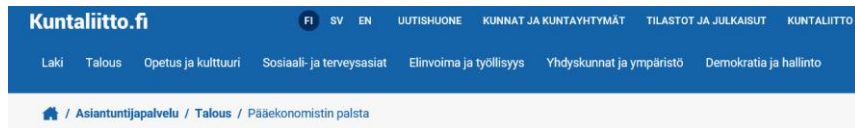

Yhteenvedoa vaikutuksista

- Uudistus laskee kuntien kustannuksia ja tuloja
- Laskennallisesti uudistus ei muuta yhdenkään kunnan talouden tasapainoa enempää kuin 100 euroa per asukas, suuntaan tai toiseen.
  - » Laskelmat eivät huomioi kaikkia kunnan talouteen vaikuttavia tekijöitä
- Uudistus parantaa hieman pienten, alle 40 000 asukkaan kuntien tasapainoa
- Uudistus heikentää tyypillisesti yli 40 000 asukkaan kuntien tasapainoa
- Muutosajurit: siirtyvien sote-kustannusten suuruus vs. veropohja ja leikkautuvan veroprosentin tuotto
- Keskeistä talouden sopeuttamisen jatkaminen 2017-2018 ja tulopohjan riittävyys ja rakenne 2019 eteenpäin

Kiitos mielenkiinnostanne!

Lisätietoa www.kunnat.net

På svenska Tulosta

Pääekonomistin palsta

Tarkastettu: 13.3.2017

Tervetuloa pääekonomistin palstalle! Tällä sivustolla käsitellän ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

Voit seurata minua Twitterissä @MinnaPunakallio.

Uutiset ja tiedotteet

- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksumuutokset eivät ratkaise kannustinloukkuja
Kuntauutinen, julkaistu 13.3.2017
- Jakoavain - uusi työkalu maakuntaudistuksen vaikutuksista
Kuntauutinen, julkaistu 30.1.2017